

SVOBODA

LIBERTY

IZDAJA
JUGOSLOVANSKA
PROSVETNA ZADRUGA
CHICAGO, ILLINOIS

Zmel John
13740 Crossburn Ave.

Jugoslav Club Section Pages 15 and 16

APRIL

1931

JOL III.



SVOBODA

Izdaja Jugoslovanska prosvetna zadruga Inc.

ŠTEV. — (NO.) 39.

APRIL, 1931.

LETNIK—(VOLUME) 3.

Tudi drugod jih poznajo

Poznajo jih celo bolj kot pa Lawndalu, nareč naše "socialiste", o katerih je hrvaško časopisje pred nedavnim pisalo naslednje, kar prinašamo v prevodu:

"Naljučeni radi svojega popolnega poraza med čikaškimi Slovenci, so socialisti okoli grupe 'Proletarca' poskušali na intrigantski način, osnovati nekako 'Jugoslovensko Radniško Viječe', v katero bo radi privlekli Hrvate in Srbe, socialiste, društva Slovenske narodne podpodne jednote in neka druga podporna in kulturna društva Srbov in Hrvatov.

Pred nedavnim so naslovili na vsa ta društva priglas v slovenskem in srbsko-hrvatskem jeziku, v katerem so apelirali na društva, naj pošljejo po dva svoja predstavnika na sestanek, ki ima svoj cilj odrediti smernice dela za pobijanje 'škodljive propagande agentov jugoslovanskega diktatorskega režima med jugoslovanskim delavstvom in da se prepreči njih rovarenje v naših podpornih, kulturnih in drugih organizacijah v Ameriki.'

Sestanek se je imel vršiti dne 21. februarja na 1726 South Racine Ave., kjer se je imel izbrati odbor sestavljen od predstavnikov vseh podpornih, političnih in kulturnih društev, kateri bi imel v doglednem času protestni zbor ali več takih zborov proti ruvarenju agentov in pristašev jugoslovanske diktature in vplivu teh agentov na naše življenje.

Proglas so podpisali trije socialistični vitezi: Petar Kokotović, Ivan Jurinić in Charles Pogorelec.

Ni treba naglašati, da je proglas naletel na zgražanje pri vseh narodnih elementih, a to se je videlo najbolj v dejstvu, da je na sestanek prišlo samo nekoliko ljudi, in to: predstavniki "Prosvetnega Saveza", predstavniki socialistov med Srbi s Clybourn, socialistov okoli 'Proletarca' s svojim preiskušanim borcem proti diktaturi Chas. Pogorelcem, ter predstavniki dveh, treh društev Slovenske narodne podpodne jednote.

Sejo je otvoril g. Suša. Ko je nekoliko politikašev poskušalo predložiti cilj sestanka, jim je bil zadan udarec od strani g. Petriča, ki je zahteval, da se objasni stavek za stavkom iz

proglasa in da se s primerami dokažejo trditve v proglasu. V istem smislu so govorili tudi drugi, kar je takoj povzročilo nemir med socialisti, ki so zahtevali, da se odstranijo vsi, ki se ne strinjajo s proglasom.

Nato je g. Petrič razkrinkal g. Pogorelca, ko se je govorilo o agentih diktature. Dokazal je, da je tisti g. Pogorelec v avgustu leta 1930 bil dve uri na uradu jugoslovanskega konzulata in da je trdil, da je diktatura potrebna Jugoslaviji ter da je edini izhod političnega kaosa. S tem se je po mnenju g. Pečnika g. Pogorelec sam izkazal kot "agenta" diktature in da je potrebno, da Pogorelec pojasni. Ko Pogorelec ni mogel dati zadovoljnega govora na vse, so ostali socialisti ostali začudeni in ogorščeni."

Tako pišejo hrvatsko-srbski listi. Proletarec na vse previdno molči. Zato smo prinesli ponatis istega še v Svobodi, tako da tudi slovenska javnost ve, kako sodijo drugi delavci o slovenski prikriti rdeči reakciji. Upamo, da bo to pomagalo, da se bodo "Proletarčevi" zagovarjali, če res niso sami špijoni, agenti in politični koristolovci. Večje umazanosti v politiki, kot se pokazuje iz opisane socialistične zagate, si ne more človek predstavljati.

Nato je vstal g. Zajc, da kritizira generalnega konzula radi proslave 1. decembra in da napada slovenski časopis 'Svobodo' ki je socialistom, kakor izgleda, največja zapreka v njihovih načrtih za zavajanje slovenske javnosti. . . . Zahteva tudi, da se Pečnik in Bruce odstranita od seje.

G. Bruce kot delegat svojega društva, ki ga je poslalo na sejo, pa odgovarja, da ne gre tudi če je treba 'police wagon' za odstranjenje, ter zahteva, da se enkrat pokaže v pravi barvi delovanje slovenskih socialistov. . . . (Prisotni Srbi in Hrvati odobravajo.)

G. Pečnik nato navaja, kako je socialistična grupa zbrala in nepostavno drži fond \$20,000 od vsote \$60,000, katere so Slovenci zbrali za republičanski fond. Nato ostro protestira ga. Udovič, da 'ni na dnevnem redu' in da o tem ni treba govoriti.

G. Bostič brani delo sedanjega jugoslovanskega konzula, trdeč, da je isti storil mnogo

dobrega in da je povsem naravno, da zastopa interese naše države. Navaja, kaj se je v Jugoslaviji delalo za časa parlamentarne diktature, ko so se pobijali v skupščini, česar ne more biti v monarhistični diktaturi. Sam zase navaja, da je v Chicagu 25 let in da je bil član socialistične grupe, pa je ponosen, da sedaj ni, ker ve, kakšni interesi vodijo njegovo delovanje. Priporoča, da se najprej odstrani diktatura socialistov iz Slovenske narodne podporne jednote, pa da bodo potem govorili o diktaturi v Jugoslaviji.

G. Bruce priporoča isto in izraža mišljenje, da bi lahko zmanjkal socializem iz sedanje slovenske socialistične grupe, če bi se jim dale kakšne monarhistične službice, kot je bil slučaj s socialistom g. Kristanom . . ." Itd.

Tako je klaverno zaključila seja Jugoslovenskega radniškega viječa, ker so sklicatelji končno ostali sami, pa so z muko zaključili, da skličejo še en sestanek prihodnjega meseca, ko jim ni uspelo, da skličejo veliki protestni shod, kot so nameravali.



V ZAJČEV ALBUM

"Svoboda" mi dopade zato, ker v nji lahko izrazim svoje prepričanje. Reči moram, da odobravam njena načela. Nasprotniki "Svobode", kakor sem opazil, so največ pokretaši. Kljub temu pa list napreduje še v teh slabih časih. Lep dokaz, da ima veliko simpatičarjev, je bil dne 25. januarja.

Med nasprotniki "Svobode" je Zajc, urednik "Proletarca" prvi. To je že dober znak, kakšen socialist je, ko mu je na poti "Svoboda". Kakor vse kaže, je on proti svobodnemu izražanju, torej za cenzuro. To je tudi sam pokazal, ko se je v javnosti jezil, da so se radi uredništva "Prosvete" našle luknjice, skozi katere so ušle neke tajnosti.

V svojih napadih Zajc predvsem udarja po uredniku Kobalu. Pri vseh napadih jaz mislim to, da je Zajcu Kobal tako na poti, ker je podajal prepoštene račune. Če bi bil kar tako mečkal z jednotlivimi računi, kot so delali nekateri, katere Zajc kot nadzornik kar lepo pri miru pusti, da bi bil zapisal "voznina in razno \$. . .", pa bi bilo Zajcu zelo dopadlo. Mogoče ga jezi, ker članstvu postaja že preveč jasno, da se računi ne smejo polagati kar tako kot na primer "oceanski stroški", "gospodarski izlet"—\$. . . .

Gospod Zajc se izgovarja, da tožijo za bolniško podporo. Ali nimate advokata, da vam daje navodila? Ako jednotin advokat ni prepričan, da tožbo dobi, zakaj se spuščate na sodišče kot slepi? Pravilno in umestno je vprašanje: **Zakaj toliko tožba in zakaj jednota skoro vsako tožbo izgubi?** Če bi bil nadzornik toliko poglobljen v stvar kot ni, bi moral nastopiti takoj, ko se izgubi prva tožba. Poleg

tega je bila njegova dolžnost, da nastopi proti odborniku in skupini odbornikov, ako zapravljajo denar SNPJ. Tožbe niso bile samo lansko leto, vlečejo se že v tolikem obsegu že odkar nadzoruje prespreten nadzornik. Samo zato, ker jim je vseeno, če pade cifra ali mož. Saj jednota ima tisočake, kaj ne?

Gospod Zajc, napišite, koliko stanejo tožbe radi izobčenih stavkokazov, katere so nepravilnim potom, mogoče kakor kukavice male ptice iz lastnega gnezda. Dotične ptice, ko so spoznale, da kukavice nimajo pravice vreči jih ven, so pa šle na civilno sodišče. Ali ni to res?

Gospod Zajc piše, da Andrew Kobal urejuje mesečnik. Zakaj si ne more zapomniti imena mesečnika Svoboda? Še njegov pristaš se je izrazil, češ, zakaj Zajc skriva, saj čitatelji bodo že opazili, da je nekaj skritega kot zajčji rep. Mesečnik Svoboda izhaja v Chicagu in je pokretašem največji strah. Pa se bojijo izreči ime. Zajc namreč misli, da čitatelji spijo. Prosvetna matica (bolje mačeha) se boji Svobode in se je ogiblje kot hudič križa, zato ker pokret ne more več mašiti ust dopisnikom kot se maši pri Proletarcu in Prosveti.

Vem, da vam je Svoboda trn v peti. Če že je trn, pa bomo napravili, da bo še bolj bodel. Kot mora je nad vami, ki vas tlačijo. Če vam je Svoboda mora, vas bo še bolj tlačila. V resnici pa vas Svoboda ne bo pokopala, temveč ovrгла laž, ki se šopiri. Pokopala je tudi že precej neresnic na javnem narodnem pokopališču.

Čitatelji, naročite si Svobodo in izročite jo prijatelju, kadar jo prečitete. Prispevajte tudi novice in svoje mišljenje.

L. B., opazovalec.

Ponesrečen nov trik napredjakov

Slovenskim "socialistom" se je grdo izjalo-vil nov trik, katerega so hoteli izkoristiti dne 21. februarja, ko so sklicali sestanek "Jugoslovanskega Radniškega Viječa. Podpisali so poziv Petar Kokotović, Ivan Jurinich in Chas. Pogorelec. Seji, katera se je v to svrhu vršila, je predsedoval Mr. Suša, zapisnikar pa je bil Ivan Jurinich. Sklicatelji so poročali, da so pozvali vsa društva podpornih in političnih organizacij. Komunisti se niso odzvali, menda zato ne, ker jim je poznan zakulisen socializem, kateri je načelo sklicateljev.

Trik se je pokazal predvsem v tem, da socialisti niso hoteli, da se o pozivu kaj razpravlja. Videl sem, da je zapisnikar poziv imel kar takoj pripravljen, da ga navzoči odobrimo. Vendar si niso upali, ker so opazili, da je opozicija, ki je zahtevala, da se poziv raztolmači. Stavil sem vprašanje, če se odbor, ki je sklical sestanek, strinja z odpravo diktature iz političnih in podpornih organizacij. Sklicajte je vprašanje poparilo. Vsi so odgovarjali, pa nobeden odgovoril, kar sem vprašal, samo nosove so vihali, kakor da bi jim bil ščurka vrgel v juho.

Nato pa je Pechnik začel, kakor da bi čital evangelij Pogorelcu, katerega se je tikalo: "Da, Pogorelec se strinja z diktaturo, tako kot je v Jugoslaviji. Tako se je sam izrazil meseca avgusta na jugoslovanskem konzulatu, kjer imajo njegovo izjavo v arhivu."

Srbi in Hrvati so se začeli spogledovati, ko so se v njih zabavo Slovenci začeli kosati med seboj. Pogorelec je zbežan vpraševal, kje Pechnik dobi take informacije, a Pechnik ne bodi len, je takoj povedal: Tam kjer si ti lizal konzulove pete. Če ni res, je tvoja dolžnost, da v javnosti priobčiš, da konzul nekaj govori, kar ni res."

Charles Pogorelec se je tedaj začel prati, ampak "žajfa" je bila preslaba, madež je ostal na njem in na sodrugih, ki ga zagovarjajo.

Da reši, kar se rešiti da, je Zajc udaril na boben. Dejal je, da "Proletarec" še vedno stoji na stališču kjer je bil. (Seveda ravno tam—kjer so bili čikaški socialisti pred 25 leti, tam so tudi danes.) Pojasnjeval je Srbom in Hrva-

tom, da Slovenci so že pokazali, da so proti monarhiji, saj so zbrali 65 tisočakov.

Lepo je torej zavozil tudi Zajc! Vprašal sem ga, zakaj se sklad JRZ ne porabi za to, kot je bil zbran. To je bil kurji pot. Joy! Da rešuje, je priskočila na pomoč mrs. Klika, vpijoč, da je vse to z dnevnega reda in da nismo prišli s pravim imenom. Nekdo drugi se je oglasil, češ, naj se odstranimo, ako se v celoti ne strinjamo. Ampak povabljeni smo bili in kar tako se tudi ne odstranjamo, pa če pridejo sovražniki s ta velikim vozom.

Potem pa smo se pripeljali do dnevnega reda. Izvoljen je bil odbor 7 članov, ki se snidejo po seji, kar se je zgodilo. Zajc je tudi stavil predlog, da se dotični odbor še nekajkrat snide in mogoče skliče protestni shod. Tudi pri tem je Zajc ugibal v govoru, češ, kako dobiti ljudi skupaj, da ne bo debate. Ta je lepa. Prvo si omogočijo, da odbor lepo skrivaj lahko dela, za kulisami, potem pa hočejo še shoda brez debate.

Vrnil sem se k prvopotnemu vprašanju, namreč da se diktatura predvsem odpravi iz političnih in podpornih organizacij. Strinjali se z menoj niso, ker so sami prizadeti.

Na vrsto je prišlo priporočilo, da se naznani v Washington, D. C., da konzul ruvari proti jugoslovanskim organizacijam. Ali nato je bila izražena zahteva, da se prej dožene, če je konzul napravil kakšen korak, ki ne spada v njegovo področje. To je bila kaša, v katero sta Charly in France zagazila do vratu. Kako naj se diktatorji sploh borijo proti diktaturi.

Kolikor jaz poznam te kruhoborce, so vsak za svoj žep.

Politikaši, če vam fašistični socializem ne gre več, poizkusite kaj drugega. Zapomnite si, ko vas bodo člani SNPJ odslovili, se boste prav žalostno drugod lovili za kruhom.

Želim celemu škvadronu ljubo zdravje in pa da dočakajo vsi, kar so zaslužili. —

Leo Bruce.

NOVA IZNAJDBA

ŽEPNI ZAVIRAČ Vam jamči, da ne morete ničesar izgubiti. Žepar Vam ne more ničesar izvleči iz žepa brez Vaše vednosti. ŽEPNI ZAVIRAČ ali POCKET PROTECTOR se stavi na žep brez šivanja ali gumbov. Iznajdba je garantirana. Cena 50c. Pišite na naslov: Leo Bruce, 976 W. 19th St., Chicago, Ill.

Res. Tel. Cicero 4484

Office Tel. Cicero 610

DR. F. PAULICH

ZOBOZDRAVNIK

2125 So. 52nd Ave., Cicero, Ill.

Downtown Office
1819 PITTSFIELD BLDG.
55 E. Washington Street

Tel. Dearborn 1667

“Grobarji svojega naroda”

Pod gornjim naslovom je tednik “Hrvatska” pred kratkim priobčil uvodni članek, v katerem opisuje, kako jugoslovansko časopisje v Ameriki, ki je radi svojih dnevnih vesti odvisno od ameriškega časopisja, iz katerega zajema, škoduje svojemu lastnemu narodu s tem, da vse laži, katere razne agenture pošiljajo o Jugoslaviji v svet, prevajajo na svoj jezik in jih potem priobčajo za svoje čitateljstvo. Tednik celo ugotavlja, da nekateri časopisi nalašč vršijo to, da vse laži iz Trsta, Rima, z Dunaja in Budapešte dosledno ponatiskujejo in jih iz sovraštva do sedanje vladne forme v Jugoslaviji širijo med naše priselništvo v Ameriki.

Če dotični članek velja za hrvatsko časopisje, mora ravno tako veljati za naše slovensko. Vsaka vest, pa naj bo še tako neutemeljena in naj izvira iz katerekoli Jugoslaviji sovražne kovačnice, spravi naše časopisje v javnost, in to navadno brez vsakega komentarja in brez dvoma, kakor da mora vse biti vzeto za sveto resnico, kar dunajski ali tržaški časnikarski šmoki spišejo proti nam.

Navedli bi lahko veliko poedinih slučajev. Najbolj znan je oni iz pretekle jeseni, ko so bili na “sodišču” v Trstu mučeni in od fašistov umorjeni slovenski mladeniči. Vesti, ki so o procesu prihajale iz Trsta ali Rima in v katerih se žrtve sploh niso imenovala drugače kot banditi, tolovaji, kriminalci in špijoni, vse so prišle v slovensko časopisje. Čitatelji se še spominjajo, kako so slovenski listi iz New Yorka, Clevelanda in Chicaga pisali o teh banditih. Kakor da bi bila tudi njim diktirala kakšna fašistična svojat. Vsaka druga beseda je bila “bandit”, “kriminallec” itd.

Uredništva se lahko izgovarjajo, da drugih vesti tedaj ni bilo. Res ni bilo drugih vesti o umoru, toda ravno to bi jih bilo moralo podučiti, da so oprezni. Že samo dejstvo, da so vesti izdali fašisti sami bi jih morale prepričati o lažeh, da bi jih ne priobčali, ali pa vsaj primerno komentirali. Sami bi morali najbolje vedeti, da slovenski narod na Primorskem ni banditski in tolovajski; če pa se najdejo posamezniki, ki se uprejo fašističnemu nasilju, bi morali obenem zapisati, da je posamezne bandite in tolovaje napravil nasilni fašizem sam, ki je povzročil do tistega časa že nad 2000 umorov nad drugače mirnim, kmečkim prebivalstvom.

Istotako se sedaj po slovenskem časopisju po Ameriki neprestano berejo vesti o krvavi diktaturi v Jugoslaviji. Sovražen poročevalec iz Trsta ali z Dunaja, ki iz gotovih namenov ne piše drugega kakor o krvi in preganjanju, jim

pride prav, da ponatisnejo in prepíšejo od nje-ga vse, četudi sami dobro vedo, da ne more biti vse tako krvavo kot opisujejo.

Ne zagovarjamo s tem nobenega režima in nobene forme vlade, temveč samo to je želiti, da bi vsaj naše domače časopisje, ki je voditelj kolonije, dobilo toliko vesti, da takih poročil ne posnema. To pa najbrž ne bo mogoče toliko časa, dokler slovensko časopisje v Ameriki ne bo znalo drugega kot krpiti, striči in ponatiskovati, ali po domače rečeno krasti.

Nekoč se je med slovenskim časopisjem v Ameriki razvila polemika o “free lunch counterju”, to je o nepoštenem ponatiskovanju gradiva iz starokrajskega časopisja. Ne samo iz časopisja, ki pride iz starega kraja, tudi iz ameriškega časopisja se neprestano jemlje, dasi ni to niti zakonito niti ne more biti nikomur v čast z etičnega stališča, kajti jemlje se brez dovoljenja časopisov, iz katerih se zajema. Pri vsem tem pa nobenemu uredniku ne pride najmanjša rdečica sramu v lice. To je morala, o kateri bi morali še razpravljati. Mogoče bi služila kot dobra vzgoja, ne čitateljem, temveč v prvi vrsti uredništvom, katera so najbolj potrebna malo etične vzgoje.

DEPORTIRANI JUGOSLOVANI

Že nekaj mesecev se je dogajalo, da so bili Jugoslovani najštevilnejša skupina med deportiranci iz Združenih držav, katere so zvezne oblasti zbrale na Ellis Islandu. Upravičeno se vprašamo, ali smo res najmanj zaželjena narodnost, ali smo tako neukrotljivi, ali pa so postale prirejene tako, da enostavno moramo priti na vrsto kot prvi med deportiranci.

Znano je, da je po razdelbi za inozemsko službo v Združenih državah Jugoslavija prišteta med takozvane “Near Eastern Group”, v katero bo v resnici morala spadati samo prednja Azija, a so geografi vključili tudi nas kot Balkance. Dalje je znano, da priselniki iz Jugoslavije ali pa izletniki, ki se vračajo v Ameriko, morajo skozi posebne šikane radi pregledovanja, ker so smatrani, da pridejo iz dežele, radi katere je potrebna karantina.

Ko vidimo, da priselništvo iz takih krajev kot je južna Italija, pridejo nemoteno, se zopet lahko vprašamo, ali ni mogoče vseh teh šikan kriv kakšen predsodek. Ali ni mogoče malo pripisati predsodkom tudi, da so Jugoslovani v toliki meri izpostavljeni deportaciji? Ne bilo bi nič odveč, ako bi se zastopniki Jugoslavije malo poglobili v to vprašanje.

Prazen strah Jugoslovanskih priselnikov

Ko čitam več listov, vidim, kako nekateri kar nekaj čez noč kakor iz sanj dobijo in hitro spravijo v javnost. Brž se morajo sklicati shodi, da se napravi protest.

Čital sem v "Proletarcu", kako da jugoslovanska vlada straši jugoslovanske podanike v Ameriki. Čeprav je mogoče ničvredno, je umestno, da list tudi kaj takega pove, ampak čudno se mi vidi, kako da slovenski socialisti danes to vidijo. Kje so bili pa takrat, ko je vsa Evropa gorela v vojni? Tedaj je bila za nje lepa prilika — za milijonski fond, drugo mič.

V začetku svetovne vojne je stara Avstrija strašila tukajšnje priselnike. Med temi sem bil tudi jaz pa neki moj prijatelj hude štajerske krvi. Pravi mi: "Pojdiva vseeno na konzulat, da se rešiva sitnosti. V resnici sva šla, pusteča vsak po en šiht. Seveda sva morala na avstrijskem konzulatu poprej še plačati ko nama je meso, kosti pa žile pregledal, ako so dobre za Franca Jožefa. Potem na pove: Tauglich tri leta za Jožefa. Takrat mi je moj prijatelj rekel: Jaz bi šel tja, ako bi bilo streljati zajce, streljat ljudi pa ne grem.

Kaj je iz vsega prišlo, tudi povem. Drug drugega svo imela za neumnega. Bila sva vsak ob 15 dolarčkov, ki sva jih težko zaslužila. Franca Jožefa pa sva odslužila v Ameriki brez puške in sablje. In bilo nas je na stotine takih, ki smo prišli v to deželo s trebuhom za kruhom.

Jaz mislim, da bo skoraj gotovo vsem prazen nič, kar so socialisti prinesli v svet. Dobro je, da človek protestira, ako se mu ima goditi krivica. Sam bi bil za to. Ampak kadar so socialisti kaj protestirali niso nikdar nič dosegli. Kakšen velikanski protest je bil, ko so delavci metali desetake in eni celo cele tedenske plače za milijon-dolarski fond. Kaj so opravili? Nič.

Prispevatelji za protest in za fond se še danes jezijo, kje je denar. Nikjer ga ni. Koliko vprašanj je bilo po listih, namreč da bi se vsaj malo pomagalo z ostalim denarjem revežem, siromašnim Slovencem, ki trpijo pod Mussolinijevo diktaturo. Ah, kaj nas briga, mi smo v Ameriki, denar je pa naš. Ako si dal, molči.

Tu je dokaz, koliko ameriški socialist da za tlačenje brata v stari domovini.

Pa pravite, da socializem odpravlja gorje. Nasprotno ga pa dela. Odrešil bo le žepe, kakor jih rešuje med nami že par desetletij.

Dobro se spominjam, ko je pred več leti prišel pravi socialist v Chicago ter se udeležil klubove seje. Bil sem še član in navzoč na seji. Tako je povedal, da sem se še jaz jezil na nje-ga. Pravi: Ameriški socialisti še otroci niste. V stari domovini, tam socializem drugače dela. Kmalu sem sprevidel, da je govoril resnico.

Glede omenjenega protesta se meni zdi, da gre za nekaj drugega. List Proletarec je v Jugoslaviji zabranjen. Slovenski socialisti pa bi se radi nekje maščevali.

Enako jim je list Svoboda pravi trn v srcu.

Da pustim se drugim kaj prostora, končam. Pa še drugič kaj. Apeliram na čitatelje Svobode, da agitirajo za nove naročnike. S tem pomagajte do uspeha listu, kateri je delavstvu potreben.

Pozdrav čitateljem Svobode. —

Charles Renar, Chicago.

WILLIAM ARBANAS

Prvi jugoslovanski florist v Chicagu,

(na sedanjem mestu 10 let)

1320 W. 18th Street

Phone: Canal 4340

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO.

SLOVENSKA PRALNICA

Telefoni: Canal 7172-7173

1729 WEST 21st STREET,
CHICAGO, ILL.

Phone: Rockwell 5588

A. Perne, Jr. lastnik

Exide
BATTERIES

TONYJEV
Service Station

Popolno opranje in namazanje avtomobila. Baterije.
Novi, boljši Texaco Gasolene in Texaco Ethyl.
Novo Golde's motorno olje, zajamčeno proti
pokanju.

N. E. vogal 27. in Kedzie Ave. CHICAGO

IZ ZGODOVINE AMERIŠKIH SLOVENCEV

V "Amerikanskem Slovincu" z dne 28. februarja sem čital dopis izpod peresa Angele Preglet v Elyju, Minn., ki omenja, kako je msgr. Buh gojil "Amerikanskega Slovence" pred 40 leti. Upam, da ne bo kake zamere, če zapišem nekaj vrst iz tozadevne zgodovine, da povem, kdo so bili začetniki in sotrudniki lista prvo leto izdajanja.

Pred 40 leti je bil list ustanovljen in izdan prvo leto v Chicagu. Tista leta je bilo v Ameriki še malo Slovencev. Težko je bilo zbrati naslove za pošiljatev lista na ogled med naše rojake. Moj stari oče, pokojni Frank Zalokar je nabiral naslove po Ameriki skozi dve leti, da jih je nabral nekaj stotin. Tedaj v Ameriki tudi še ni bilo slovenskih društev, kot so danes; če so bila, vsaj to ni bilo znano, kot je dandanes. Kakorhitro so bili zbrani naslovi, se je list pričel izdajati.

Prvi sotrudniki lista so bili sledeči rojaki: g. Murnik, pokojni Ivan Grilec, prvi urednik; pokojni John Lesar, prvi črkostavec, in še neki Nemeč, čigar ime mi ni natančno znano. Ti so delali in izdajali list, a ko so nekega jutra šli na delo ter prišli do tiskarne, so našli prostore prazne. Vedeli niso, kaj se je zgodilo, namreč, da je bila čez noč tiskarna z listom vred preseljena v Tower, Minn.

Ustanovitelji "Amerikanskega Slovence" so delali in pisali v korist našega naroda v splošnem. Prva številka se lahko še vidi, shranjeno ima žena pokojnega črkostavca Johna Lesarja. V dotični izdaji lahko tudi vidimo, kakšen program so zasnovali začetniki.

Še je nekaj "pionirjev" v Chicagu, ki lahko povedo več o ustanovitvi in preselitvi lista iz Chicaga. O tem tudi lahko dobim še več podatkov, a mislim, da sedaj ni potrebno, in to pišem, da bo naš narod bolj pravilno informiran, kar se tiče tozadevne zgodovine.

Informacije so sploh pomanjkljive. Pred nekaj leti je bila izdana zgodovinska knjiga S. N. P. J., "Ameriški Slovenci", a v nji ni opaziti ničesar, da bi se tikalo zgodovine lista "Amerikanski Slovenec". Pisati zgodovino je pač težka stvar, ki vzame leta študij, da je popolna in da iz nje niso izpuščene zanimive stvari. Zato bi priporočal, kadar se zopet piše zgodovina našega priselništva, da bi se pisala nepristransko.

Za sedaj zadostuje, če bo treba več, pa bom še pisal.

Victor S. Skubic, Chicago.

CILJ IZSELNIŠKEGA KONGRESA

(Iz proglaša Ameriškega izletnika odbora za jugoslovanski izselniški kongres, ki se bo začel v Zagrebu dne 27. junija.)

To je prvokrat v zgodovini našega izselništva, da izselniki pojdejo v svoj rojstni kraj v svrhu, da s svojimi tamošnjimi brati razpravljajo o vprašanju medsebojnih odnošajev. Kdor je imel priliko objektivno opazovati in poslušati obe strani, ta ve, kako potrebno je medsebojno spoznavanje, da se popravijo pogrješni nazori tu kakor v domovini, kjer obstoja netočno neziranje o nas in našem življenju. V domovini mislijo, da smo za nje izgubljeni in da je zastoj vsako prizadevanje, da se "ohranimo". Verujejo, da so vezi za vselej prekinjene, vzlic dejstvu, da večina našega izselništva po toliko letih bivanja izven rodne zemlje še vedno duševno živi v njej.

Glavna naloga napovedanega kongresa je, da se prikaže naše življenje v pravi sliki z vsemi njegovimi vrlinami in pomanjkanji in da se ustvarijo primerni pogoji, kako bi v doglednem času stvarni zastopniki izselništva, v prvi vrsti zastopniki naših organizacij, mogli pretresati vsa vprašanja z interesiranimi faktorji v domovini ter priti do sklepov, ki bi izboljšali odnošaje med izselniki in domovino v obojestransko korist.

Svrha tega kongresa je v glavnem informativna, nekako predhodno delo, da se pravilno razume problem, predno počne reševanje v sodelovanju z zastopniki izselnikov samih.

Dasi so med nameravanimi udeležniki ljudje, ki so z našim narodom preživeli zadnjih 20 do 30 let in poznavaajo njegove potrebe in želje, dasi bodo med udeležniki ljudje, ki so po svojem poklicu proučevali pravne, zdravstvene, socialne, kulturne, gospodarske in verske faze izselniškega življenja, vendar smatramo, da problem zahteva sodelovanja vseh socialno zainteresiranih ljudi v naši javnosti.

Radi tega se člani Izletnega odbora obračajo do javnosti, posebno časopisja in organizacij, naj posvetijo pažnjo podvzetju in objavijo nasvete in opazke, tako da bi udeležniki mogli biti bolj točni tolmači našega naroda v tej deželi. Naj se v javnosti uvede diskuzija, ki bo razbistrila pojme, ki bo razjasnila, kaj hočemo in na kak način želimo to doseči. Na temelju tako predloženih mišljenj bodo udeleženci na Izselniškem kongresu znali zavzeti pravilno stališče v poedinih vprašanjih, kar bo odgovarjalo namenom naše javnosti v Ameriki.

(68 podpisov.)



Bob ob steno

“George Washington,” društvo SNPJ. Lyons, je predložilo iniciativo, da jednota prične izdajati koledar za svoje članstvo. Vsi argumenti o dobrih pogojih za uspeh in koristnost knjige so zaman. Kakor da bi se zaganjali ob mlin na veter.

Naročili so nam, da počakamo do konvencije. Čakali smo že do zadnje, jednota pa radi tega trpi, samo da ima socialistična mašina več dobička z razpečevanjem svojim izobraževalnih koledarjev s prosvitljenimi umetniški slikami nanih punčk.

Odborniki najbrž mislijo, da bi ne mogli konkurirati.

Član SNPJ.

JPZ Svoboda Inc.

Prisotni član direktorija piše, da bi bil dal stari goldinar, kdor bi bil videl obraze direktorjev, ki so se od radosti smehljali na svoji seji sredi marca.

Torej se ni rodilo mrtvo de te in tudi ošpotovana “INC” ni škodovala.

Pitanje Milwaučanom

Radi bi vedeli, če cene še kadi fajfo, filozofira in prakticira stoično dviganje tačice v vis ob telefonskih drogih in pokretaših. Zopet bi priporočili, ako je v Milwaukah vse opravil, pošljite ga vendar na Lawndale. — Inc.

Kolekta, kolekta, kolekta!

V obrambni sklad “Zarje”, kakor poročajo socialistični kolektorji v “Proletarcu” so do 7. izkaza nabrali \$877.22.

Veliko so k temu prispevali glavni odborniki SNPJ, ki so z “dobrim vzgledom vzpodbudili vse zavedne delavce”. Bunk je prvovrsten, vendar je držal: stotaki so nabrani.

Glavni odborniki, ki so darovali v obrambni sklad, da se dela med članstvom še več spora in prepira, pa niso imeli niti centa za pomoč siromašnim članom, ko so v Chicagu začela s kampanjo za sklad, kakor tudi se niso niti udeležili prireditve, katera je bila prirejena v pomoč obubožanemu članstvu, od katerega se živijo.

Resnica je,

da ima zajec kratke noge, da ima vsaka laž kratke noge, da se lažnik postavlja na glavo, ker se laže in ker ima laž prekratke noge.

Še lepše sliši.

Najboljša slovenska igra na čikaškem odru je “Hansel”. Pa ne da bi se sramovali besede Janezek? Mogoče bi bila preosebna za lawndalske Janeze. — Janko.

Tempora mutantur

Maturantur, je dejal igralec Doleta v “Desetem bratu”, da bo bolj špasesen. Pa se res spreminjajo in dozorevajo tudi.

Tisti, ki je rekel, da dozorevajo, je v svojih “Flashes” povedal, da se stari umičejo iz odborov in napravljajo mesto novim. Sodrug, ki je bil direktor 18 let, je voljno odstopil mesto mlajšemu sodrugu.

Prav je, da zreli odhajajo. Četudi niso še prestari, so namreč njih ideje prestare.

“Friends of Slavic Music”

Nekateri naprednjaki so udarili po organizaciji “Friends of Slavic Music”, kakor hitro se je rodila.

Udariti so morali radi svoje naprednosti, kajti pesem je nazadnjaška, ako je ne zapojejo oni.

Bluf pa se vidi najbolj v tem, da na svoje koncerte z zrakovplovec vozijo slovenske pevce, da jim zapojejo kaj slovenskega. Takrat ni nazadnjaška nobena pesem, kadar gre za njih profit.

Isti šmir.

Pri organiziranju Jugoslovanskega Radniškega Vijeća imajo “socialisti” iste pobožne misli, kot so jih imeli, ko so organizirali Jugoslovansko republikansko združenje. Saj JRV se tudi nič ne razlikuje od JSZ, vsaj za “socialiste” viječe pomeni isto kakor združenje, namreč, da bodo na podlagi nove kamoflaže kolektali denar, kakor so nabirali tisočake za republiko svojih žepov.

Za pokretaše mogoče pomeni isto, ampak ne za slovenske delavce, ki so prišli k pameti, ko so videli, kako se “ajzenponarski” socialisti v frakih in cilindrih predstavljajo v Washingtonu (na račun JRZ) in kako se v prvem razredu vozi v stari kraj za denar nabran pod kamoflažo republike.

Vsaj v Chicagu še ni pozabljeno, da so se gospodi, ki so nabirali za sklad JRZ na ljudski račun vozili vsak v svojem taksiju (kot diplomati) na vlak.

Veliko uspeha torej v snovanju Vijeća, drugega JRZ! Pa dobro gruntajte, kako boste skrili, da je to stari pesek v oči slovenskega delavstva, da je isti šmir, s katerim mažete, da bi kolesa laži-naprednjaštva tako brezbolno ne škripala.

Prispevateelj v sklad JRZ.

Kaj pa z Mačelho?

Prosvetna mačeha tudi spretno kolekta. Društva so dala po dva po štiri, pet, deset dolarjev. Tajništvo Prosvetne mačeha je povedalo — kakor običajno — samo to, koliko je od društev izžemalo, nobene pa ne črhne, ali bo s tem kupilo mačehi novo ruto ali paternošter.

Društvo “Rožnik” št. 227

S. S. P. Z.

zboruje vsaki tretji četrtek v mesecu, pri sobratu P. Berger na 2653 S. Lawndale Ave., Chicago.

Rudolf Komater, tajnik,
2246 S. Hamlin Avenue.

“PUDDING”

Med trditvami članov angleško poslujočih društev, ki so v par izdajah “Prosvete” pred mesecem obtožili glavne odbornike in samega glavnega urednika, čitamo približno take-le bratske zahvale:

“Ta časopis je za naznanila članov in društev SNPJ, toda za nas nima prostora, naše dopise meče uredništvo v koš ali pa jih striže in krpuca, dovolj prostora pa ima za spiske in zmazke politikašev.”

“Voditelji SNPJ v resnici niso voditelji, pač pa grupa plešalcev, ki tako plešejo kot ‘socialisti’ piskajo”.

“To je klika kamoflažnih socialistov”.

“Največji kamoflažni socialist je glavni urednik, oziroma uredništvo. Za ‘charity dance’, kateri je bil prirejen v korist članov SNPJ, je glasilo SNPJ imelo samo par stavkov pod ‘domaćimi vestmi’; zavrglo pa članke, ki so oglašali članstvu koristno prireditvev.”

“Ne pričakujemo, da so korektorji (proof readers) perfektni, toda take napake, da se program prične ob 3.30 namesto ob dveh, da je prireditvev 6. namesto pravilno 8. februarja, so neodpustljivi. Budalost je izgovarjati se, da so samo pomote, kajti poleg teh ‘pomot’ je še članek ves predrugačen in pokvarjen.”

To so obtožbe čez Prosvetin “pudding”. No, ampak lep kos kislega “puddinga” je moralo pojesti uredništvo samo.

Dober tek, demokratični uredniki!

Zaradi profita.

Lahko je pridigati, težje izvrševati.

Najboljši dokaz je “Proletarec”. Vprašajte te zagrizene nasprotnike privatnega lastništva, zakaj se “Proletarec” tiska v tiskarni privatnih lastnikov. V Chicagu so vendar tudi socialistične tiskarne.

Isti.

KAJ JE OGLAŠEVANJE?

Vi mogoče niste oglaševalec v kakšnem časopisu ali reviji, vendar včasih čitate oglase z velikim zanimanjem, kakor da bi čitali članke. Gotovo morate podpirati te oglase, drugače bi se jim ne izplačalo oglaševati. Vsakdo pa ve, da se pošten oglas dobro izplača.

Na vprašanje, kaj je oglaševanje, je nekdo dal sledeči odgovor:

“Oglaševanje je podučno za čitatelje, katerim pove, kdo da

ste, kje ste in kaj imate ponuditi ali razpečati.”

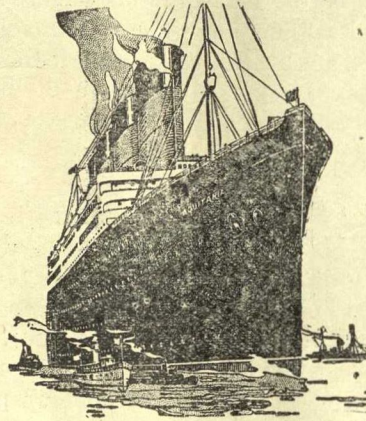
“Edini človek, ki bi ne smel oglaševati, je tisti, kateri nima ničesar ponuditi niti v blagu niti z delom.”

Oglase v Svobodi vsak čitatelj dobro prečita in če potrebuje oglaševalčevo blago, ga bo tudi vzel in tako oglaševalca podprl.— Upr.

LOUIS MOHAR

Popravljam vsakovrstne čevlje

2237 W. 22nd st. CHICAGO



AMERIŠKI IZLETNIKI
ODBOR, 48 W. 52 St.,
New York, naznanja

Izlet 16. junija
na S. S. Aquitania

v spremstvu g. M. S.
Ekorovića, zast.
Cunard Line
Urada v
N. Y.

NA
PRVI

A
Q
U
I
T
A
N
I
A

IZSELJENIŠKI

M
A
U
R
E
T
A
N
I
A

KONGRES
v
JUGOSLAVIJI

10.
JUNIJA
Mauretania
in 7-dnevni izlet po
zapadni Evropi

Za karte se obrnite na svojega parobrodnege agenta, ali na zastopstvo



CUNARD LINIJE

25 Broadway, New York · 1022 Chester Ave., Cleveland, O.

Pišite po ilustrovani cirkular z zemljiško karto Jugoslavije



Kulturni obzor

Adamič: Dynamite.

Slovenski ameriški literat Louis Adamič je, kakor poročajo slovenski listi iz Clevelanda, pred kratkim spisal knjigo "Dynamite" s pregledom bojev ameriškega delavstva. Knjigo je založila Viking Press v New Yorku. Po poročilih je knjiga povzročila precej pohvalne ocene.

Prireditev društva "Zvezda".

Naše žensko društvo "Zvezda" JSKJ bo v soboto dne 2. maja obhajalo proslavo petletnice obstanka. Nekaj posebnega bo "Balloon Dance", za katerega se pripravljajo posebno naše mlade članice. To bo seveda zanimivost za vse, zato pa rojakom priporočam, da sežete po vstopnicah že sedaj. Na prodaj so pri članicah po 50c, kar je gotovo mala vsota za tako prireditev. Z vstopnicami dobite tudi številko in na katero številko bo padla sreča, ta dobi kot nagrado zapestno uro vredno \$25.00. Biti pa bo moral zato na veselici. Uro je daroval našemu društvu rojak Josip Lukanič, slovenski urar in zlatar, ki mu je društvo za dar zelo hvaležno in ga priporoča Slovincem, da ga podpirajo.

Vabim torej vse na veselo svidenje dne 2. maja na plesu v dvorani Poljskega Sokola med Robey in Lincoln Sts., 1921 W. 22nd St. **Frances Laurich.**

"FRIENDS OF SLAVIC MUSIC"

V Chicagu se je te sezone osnovala glasbena organizacija, katera se imenuje "Friends of Slavic Music" in katera bo, kakor se lahko sodi iz seznama organizatorjev in proglašanih namenov, ena najuglednejših kulturnih slovanskih ustanov v Ameriki. Ustanovno

zborovanje se je vršilo 3. februarja v koncertni dvorani Lyon Healy, pri katerem so bili zastopani poleg strokovnjakov in uglednih mož naselbine kakor nekaj Amerikancev tudi konzuli Jugoslavije, Čehoslovaške in Poljske.

Ustanova se bo pečala samo z razširjanjem slovanske glasbe. Zainteresirali so se za njo petični Amerikanci, kot na primer Samel Insull, Charles J. Vopička, bivši poslanik Združenih držav za Rumunijo. Insull je izbran za predsednika, Vopička za podpredsednika ustanove. Kot podpredsednika sta ga. Julius F. Smetanka in Ivan Palandič, Frank Hajiček pa blagajnik.

V finančnem odboru so Američani Charles C. Peterson, kontraktor mesta Chicago in podpredsednik svetovne razstave v Chicagu. V upravi so vsi trije imenovani konzuli, podpredsednik Lyon in Healy Aires, John G. Murphy, direktor finančnega oddelka Lyon in Healy glasbenega trgovske-

ga podjetja. Edwin E. Schuman, bankir, a. B. F. Affleck, žena podpredsenika Portland Cement in Atlas družbe, Maks Drezmal, Kazimir Midovic, dr. Josef Orlovski, J. S. Svoboda, Josef Triner, Anton Kamenjarin, B. T. Martinovic, dr. Frank Paulich in razni drugi so istotako v odboru.

Glavno delo za organiziranje te vplivne in veliko obetajoče ustanove pa je g. Aleksander Savin, glasoviti jugoslovanski skladatelj in konduktor.

Cilj organizacije je, da se ameriška publika seznanji z lepoto slovanske glasbe. Istotako je ena naloga te organizacije, da se nudi prilika mladim slovanskim umetnikom, da se povzdignejo in da se jim ponudi prilika za stike med državljani slovanske narodnosti in ostalimi Američani, obenem pa da se stvari fond, iz katerega bi si pomagali talentirati slovanski glasbeniki, da se izpopolnijo v svojem poklicu. V to svrhu bo organizacija vsakega leta prirejela serijo koncertov od najboljših slovanskih skladateljev.

Novo kulturno ustanovo je ameriško časopisje v Chicagu prisrčno pozdravilo in pričakuje se, da bo kmalu pričela z aktivnim delom.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC. REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, of Svoboda, published monthly at Chicago, Ill., October 1st 1930.

State of Illinois, County of Cook, ss.

Before me, a notary public, in and for the state and county aforesaid, personally appeared Victor Skubic, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the Svoboda and that the following is to the best of his knowledge and belief a true statement of the ownership, management, of the aforesaid publication for the date shown in the above caption required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 411. Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to-wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business manager are: Publisher Jugoslav Cultural Society Svoboda Inc., 2727 S. Tripp Ave., Chicago, Ill., editor, Andrew Kobal, 500 Riverside Drive, New York, Managing editor, Andrew Kobal, 500 Riverside Drive, New York; business manager, Victor Skubic, 2727 S. Tripp Ave., Chicago, Ill.

2. That the owner is: (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding) one per cent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a firm, company, or other unincorporated concern, its name and address, as well as those of each individual member, must be given.)

Jugoslav Cultural Society Svoboda Inc., 2727 S. Tripp Ave., Chicago, Ill.; Frank Vidmar, President, 1242 S. 55th Ct., Cicero, Ill.; Rudolph Komater, Secretary, 2246 S. Halmin Ave., Chicago, Ill.; Victor Zupancic, Treas., 2421 S. Lawndale Avenue, Chicago, Ill.; Frank Pechnik, 2502 South Ridgeway Avenue, Chicago, Ill.; Martin Janezich, 2656 South Avers Avenue, Chicago, Ill.; Joe Baumbich 1903 West 21st Place, Chicago, Illinois; Debelak, 1612 S. Throop St., Chicago, Ill.; Frank Boslich, 2403 S. Homan Ave., Chicago, Ill.; Louis Zagar 1903 W. 21st Pl., Chicago, Ill.; Leo Bruce, 976 W. 19th St., Chicago, Ill.; Chas. Kovacic, Sodrazica, Jugoslavija; Anton Racich, 2819 Mapple Ave., Berwyn Ill.; Geo Sustarich, 1919 S. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.; Thomas Golob, 2333 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.; Joe Koshak, Clarendon Hills Ill.; Anton Hrast, 2655 S. Millard Ave., Chicago, Ill.; Paul Berger, 2653 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.; W. B. Putz, 5134 W. 25th St., Cicero Ill.; Anton Zidar, 3234 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Andrew Cizej, 2515 S. Millard Ave., Chicago, Ill.; John Potokar, 1860 So. Hamlin Ave., Chicago, Ill.; Frank Paulich, 2125 S. 52nd Ave., Cicero, Ill.; Victor Zupancic, 2421 S. Lawndale Ave., Chicago Ill.; Valentine Kobal, R. 1, Hinsdale, Ill.; Victor S. Skubic, 2727 S. Tripp Ave., Chicago, Ill.; Martin Krzan, 2620 S. Harding Ave., Chicago, Ill.; Lawrence Gradisek, 2707 S. Lawndale Ave., Chicago Ill.; Geo Prelagar, 2437 S. Turner Ave., Chicago, Ill.; Martin Ivansek, 1759 W. 22nd St., Chicago, Ill.; Frank Prah, 2215 So. Wood St., Chicago, Ill.; Andrew Kobal, 500 Riverside Drive, New York; J. Kosicek, 1805 S. Racine Ave., Chicago, Ill.; Frank Shaus, 5611 Campbell Ave., Chicago, Ill.; Charles Renar, 3211 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; Frank Kersic, 9921 Ewing Ave., Chicago, Ill.; Joseph Brezovec, 9412 Ewing Ave., Chicago, Ill.; Joe Vidmar 2325 S. Spaulding Ave., Chicago Ill.; Stanley Steffanich Klein 41, Mont.; Frank Grill 1818 W. 22nd St., Chicago, Ill.; Dobrotinsek Frank, 4207 National Ave., W. Milwaukee, Wis.; Louis Mantz, 2502 South Ridgeway Avenue., Chicago, Ill.; Matthew Lepej, 2851 South Central Park Avenue, Chicago, Ill.; Anton Kitz, 2001 South Laflin St., Chicago, Ill.; John Marolt, 1903 West 21st Pl., Chicago, Ill.; Singing Soc. France Preseren, 2653 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.; Frank Jurca, 2270 Blue Island Ave., Chicago, Ill.; Golob John, 2552 S. Sawyer Ave., Chicago, Ill.; John Hribar, 3200 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association or corporation has any interest, direct or indirect, in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

VICTOR SKUBIC, Business Manager.

Sworn to and subscribed before me this 23rd day of March, 1931.

Edward P. Skubic, (My commission expires May 31st, 1932.)

MALI PARAGRAFI

Victor S. Skubic.

Pod tem naslovom bom skušal priobčevati od časa do časa slične stavke.

Najslajša stvar v človeškem življenju je — spanje.

Vsako stvar dvakrat premislimo, preden jo enkrat izrečemo,

Resnica vedno zmaga, ako ne takoj pa pozneje gotovo.

Skušnja nas uči, da je vedno bolje delati pravično kakor škodoželjno.

Veliko se čita različnih knjig in časopisja in potrebno je, da se čita še enkrat več kakor sedaj. Čitanje ne škoduje nikomur.

Vsi smo potrebni poduka, torej ne ogibajmo se mu.

BRCINOVI RELIEFI ZA OMAHO

Čikaški časopisi so na dolgo razpravljali o najnovejšem delu hrvaškega kiparja Johna Brcina. Kakor smo že nekoč omenili, je njemu poverjeno delo za kiparsko okrašenje palače Art Institute, katera se gradi v Omahi in za katero je mrs. Sarah Joslyn darovala tri milijone dolarjev v spomin na svojega soproga.

Kiparsko delo je eno največjih del, ki so bila kdaj poverjene kateremukoli mlademu čikaškemu umetniku. Brcin se namreč smatra za Čikažana, ker se je v tem mestu (Art Institutu) tudi izšolal. Prišel je v Ameriko, ko mu je bilo 14 let, z dežele, kjer je krave pasel. Za umetnost se je začel zanimati v Ameriki, kjer je nalletel na nek kip slovitega Meštrovica. To je vzbudilo njegovo zanimanje in začel se je sam vaditi in šolati. Dosegel je 30. leto, pa se je že odlikoval v raznih kiparskih delih, a največje priznanje zanj je seveda veliko naročilo za Omaha.

Okraši marmornate palače v Omahi predstavljajo razne prizore iz ameriške zgodovine, zlasti pa iz pionirskega življenja. Cela skupina teh prizorov bo iz bron. Manjši so večinoma dovršeni, večji pa so še v delu. Poleg teh bronastih reliefov v steni pa bosta na pročelju palače, ob vsaki strani vhoda dva velika konjenika. Večja dela bo Brcin baje šel izdelat v Evropo.

PISMO IZ NEW YORKA

METROPOLA Amerike — New York — je židovska metropola. To je največ judovsko mesto na svetu. Nabrali so se sem iz vse Evrope, a največ iz slovanskih dežel Poljske in Rusije. Po svojem številu tvorijo največjo inozemsko skupino New Yorka, kajti z novimi prihodi in povojnim naraščanjem so se pomnožili na dva milijona. Dva milijona Židov! To je vele-mesto samo zase! Saj se tudi zdi, da je ves New York njihov. Po trgovinah, po ulicah in gledališčih, povsod Židje. Dobili so nekak monopol čez trgovino in zdi se, da bodo počasi zagospodarili vsemu javnemu življenju.

Popolnoma židovski je pa Ghetto. To je precejšnji del vzhodne strani otoka Manhattana. Je nekaki podesetorjeni Maxwell Street, ki pa poleg trgovine na drobno služi tudi stanovanjem. Visoka, okajena stanovanjska poslopja, največ po štiri do šest-nadstropna, se vrste cele milje daleč. Nobenega drevesa ne vidiš, nobene trave pred hišo, nobenega cvetja po oknih. To je najbolj pusti, odurni kraj mesta. Iz oken so ponekod napeljane vrvi od enega stanovanja v drugo, da služijo za izobešanje perila, ki se hitro posuši v veternem ozračju.

Kakor stanovanjske hiše v vrsti ob milje dolgih cestah, tako so tudi stopnice pod njimi. Tu je vrvenje in vpitje, trušč trukov in pouličnih železnic, ropot težkih vozov in brnenje avtomobilov. Ko se rineš skozi gnječo, te ustavlja jo na vseh straneh prodajalci, cukajoči te za rokav in vsak ti moli svojo robo pod nos. Vsak ima najboljšo, najcenejšo in vsak diši po česnu in gnilih ribah. Taka je židovska metropola. Vsiljuje se ti in vpije, da moraš zbežati iz nje ali znoreti. Tak postaja tudi ostali New York, ker se sestoji iz vpijočega oglašanja. Zavzeli so ga židovski kramarji, kolikor se krščanski niso požidili.

KAKOR pravijo, da je vsa Amerika dežela pretiranih kontrastov, tako je tudi New York. Z glasne Pete ulice, na kateri ob belem dnevu dim avtomobilov in busov mrači sence nebotičnikov, stopiš v nadškofijsko katedralo, ki s svojimi špičastimi stolpi in stolpiči sredi modernih velikanov izgleda kakor zagonetka. Nepraktično se zdi, da je zgrajena s svojimi nešetimi kamnitimi okrasi, sploh se ne zdi tam na mestu, kjer vse drvi za trgovino in dobičkom. Tu ne more biti prostora za versko razmišljanje in molitve.

Toda le na zunaj se zdi tako. Ko se zapro za teboj široka dvokrilna vrata, si pozabil Peto ulico in njen trušč; znajdeš se v temni, kakor katakombe tihi, po židovju srednjeveški kate-

drali. Velikanska krila, ki spajajo srednji del ali ladjo s stranskima deloma, se v polmraku oblikujejo pred teboj kot zamišljeni velikani, in ko stopaš k sredini, se njih število množi in veča. Popolna tišina prevladuje. Je po sedežih precej posameznih ljudi, ki so menda prišli pomoliti ali se odpočit, ampak redki udarec obušala ob leseno klop samo poveča vtis pokojnosti.

Kakor ti je začel presedati trgovski hrup, tako te sedaj mogoče objema neprijeten občutek. Ozreš se k stranskim oltarjem: v brljenju svečk in večne luči odseva obraz moža, mogoče bankirja ali trgovca, ki ga tlačijo skrbi, mladeniča, dekle, ženico z rožnim vencem v roki. Kaj hočejo tu? Čemu molijo? Pred veliko soho Matere Božje z mrtvim Kristom klečita mož in žena. Mirna sta in njuna obraza od svečinega svita odsevata pokojno kot marmornati kip matere z mrtvim sinom pred njima.

Razburi se hladni pokoj mračnih sten in v molitev zatopljenih ljudi. Treba je ven, na plano — nazaj v trušč.

V TRUŠČU šele razmišljaš in primerjaš. Mogoče si se nekoč vračal od cerkve, ker si v nji naletel kupčijo, zdaj se vračaš, ker te je neprijetno dirnil neskončni pokoj.

Kupčija pa je povsod — v veri in neveri.

Stopimo doli na štirinajsto cesto, na vzhodno stran za nebotičnike, tja v bližino Ghetta. Velikanski rdeči napisi nad trgovinami napovedujejo, da se notri prodajajo brezverske knjige. Kompletne knjižnice brezverskih spisov. Napadalni spisi na cerkev in religijo! Najbolj radikalni verski spisi! Književni boj veram! — To so napisi na trgovinah, katere napolnjujejo cela dva bloka. Velike založbe knjig so tu — vse posvečene boju proti veram in cerkvam. Tako delajo kupčijo s svojo vero v brezverje. Njih vera je trdna, da so vse vere zanič, in iz svoje vere napravljajo lep dobiček v razpečevanju brezverske literature. Vprašaš se, ali ni brezverska zagrizenost samo radi koristolovstva, gonje za dolarjem.

Enako se vprašaš, ko si prišel skozi "brezverska" bloka v druga dva bloka, kjer se razpečavajo verske knjige. Tu se prodajajo najrazličnejši verski spisi, kipi, sohe, križi, slike itd. Vsega kupiš za gojenje vere. Kakor da sta ta dva "verska" bloka trdnjava proti "brezverskima".

Dobro bi bilo, če bi mogel še to izvedeti, ali ni mogoče lastnik trgovin v "brezverskih" blokih isti, kakor je lastnik trgovin v blokkih, kjer se prodajajo verski predmeti. Najbrž je kak-

šen Žid, i zna verski in brezverski boj izrabiti v svojo korist.

ZANIMIVO, res, je to mesto kontrastov. Vsega ima: vere in nevere, sebičnosti in požrtvovalnosti, iskrenosti in gotovo tudi neiskrenosti.

Neke nedelje dopoldne, ko je pozni sneg razčistil ozračje za jutranje pomladansko solnce, se na sprehodu po Morningside Drive ustavim pri spomeniku Schurza, vrhu skalovja, s katerega se nudi obširen razgled po vsem severnem delu newyorškega otoka. Na nasprotni strani spomenika se dviga visoka rimska zgradba cerkve francoske katoliške župnije. Verniki še vstopajo in pri odpiranju vrat uhaja iz cerkve visoki tenor solista, ki spremlja otvoritev maše v Gounodovo "Ave Marijo". Vabljliva in mamljliva melodija! Hoje je bilo tudi dovolj, zakaj bi ne stopil notri, se vsedel in odpočil, obemem pa slušal prelepo petje.

Od zunaj je cerkev izgledala majhna, pri vstopu se razširi v veličastno ladjo, s kupolo na vrhu in štirimi predeli na strane. Pa vsa zasedena. Postrešček je našel prazni sedež in uslužno odkazuje mesto.

Z lece slovit pariški pridigar oznanjuje veličastje katoliške cerkve, tisočera množica pa mirno posluša. Ko se oziraš po nji med pridigo in med mašo, se zopet začuden vprašuješ, zakaj ti ljudje molijo. Največ je med njimi dijaštva, profesorji, intelektualci! Zamišljeni so kot da slušajo akademsko predavanje, vsa njih tisočera množica pa je enako resna in zatopljena v molitev. Vmes najbrž dobiš profesorje, ki podučujejo naravoslvje in evolucijo, doktorje "pozitivnih" ved, slušatelje vseučilišča, ki — kakor je dejal Jennings Bryan — namesto o "rock of ages" podučuje o "ages of rock". Kaj jih je privedlo sem? Družabna obveznost jih najbrž ne sili v to. Zakaj sploh molijo?

Dajte se preiskati od zdravnika, ako se počutite bolnega ali ne, vsaj enkrat v letu. S tem prihranite svoje življenje in denar.

Malo denarja stane živeti zdravo življenje. — Stane manj denarja biti zdrav kakor pa postati zdrav.

Vedno je bolje plačevati društvene prispevke kakor pa biti bolan.

Nikdar in nikjer še ni bilo videti, koliko je že svinčnik spisal na tem svetu, in lahko se računava, da bo v bodoče precej napisal. Poskušajte sami enkrat, koliko en svinčnik lahko napiše, in potem računajte za gotovo število svinčnikov, pa lahko doženete, koliko besed je bilo spisanih.

Aktivnosti druš. "Rožnik" št. 227 SSPZ.

Chicago, Ill. — Zadnja mesečna seja društva "Rožnik" je bila nadvse nepričakovano dobro obiskana, iz česar je razvideti da pri društvu vlada harmonija in zanimanje za napredek. To se je videlo na seji, ki je bila dobro obiskana, in sprejem večje število novih članov, kar je bil res lep prizor na seji, ki je tudi velikega pomena za organizacijo sploh. Po seji nam je pa sestra Berger postregla z ukusnim prigrizkom itd., ki se je res prav fino prilegel. Za kar ji najlepša hvala.

Društvo je priredilo prvo domačo zabavo, zadnjo soboto, (21. marca) pri sobratu Bergerju na Lawndale, je bila res takorekoč; prav vesela domača zabava, prijatelji, znanci in nekaj glavnih odbornikov, ki stanujejo v Čikagi so nas posetili, tako da smo napolnili lokale do zadnjih koticov. Zavladovalo je pravo veselje, ki je trvalo pozno v noč, to se je čitalo na obrazih vseh navzočih. Nekoč mi je rekel med pogovorom neki stari član SSPZ. "Že dolgo časa sem brez dela in ne vem, kdaj bom dobil kakšno delo, pač pa sem in sem bil vedno zato da sem take ustanove kot je vaša podpiral, veseli me, da se še zamorem udeležiti vaše veselice, ki je prva, ki jo prirejate. Kar ne bom pozabil."

Društvo št. 227, priklopljeno k Slovenski Svobodomiselni Podporni Zvezi, je bilo ustanovljeno meseca decembra l. l. s šestnajstimi novimi člani, na Lawndale in okolici, kjer še SSPZ ni imela svoje postajanke. Kakor je razvideti iz okolščin, je društvu napredek zagotovljen, že iz razloga gori omenjen in ker v tej okolici stane mnogo naših rojakov, ki še niso člani SSPZ. Z novim društvom, poslujočim na Lawndale, se jim pa nudi lepa prilika, da lahko pristopijo v društvo št. 227 (glej oglas na drugi strani) S. S. P. Z. Kajti sedaj se še nudi lepa ugodnost, to je: vstopnina prosta, zdravniška preiskava tudi prosta, seveda to pa je le za nekoliko časa še, treba se je takoj odločiti, da se te ugodnosti ne zamudi, kar bi utegnili mogoče biti komu žal, da bi bil zamudil.

Rudolph Komater, tajnik.

PIKNIK

PIKNIK

priredi

JUGOSLOVANSKA PROSVETNA

ZADRUGA SVOBODA

V NEDELJO DNE 16. AVGUSTA

VELIKI PIKNIK

NA STERŽINARJEVEM VRTU,

LEMONT, ILL.



SPISAL BLASCO IBANEZ, PREVEL A. K.

(Dalje.)

Popoldne se je poslužil koraka, katerega mu je vedno prepovedovala. Šel je na njen dom in skušal kaj izvedeti od hišnice, ki mu je rekla, da so najemniki izpraznili že vso hišo. Zadnja je šla gospa v prvem nadstropju, Margaretina mati. Bila je vsa bolna radi sina. Nič niso rekli, kam gredo. Samo to je vedela, da so vzeli vlak na Arsajski postaji. Kot vsi bogataši so se morali podati na jug. — Povedala mu je tudi, da je bila Margareta vsa zbegana radi vesti, ki jo je prejela s fronte. Nekdo v družini je ranjen. Mogoče brat, toda ne ve. Težko je vse izvedeti, ko so tako zbegani vsi ljudje.

“Kam je neki šla?” se je Julij ves dan vpraševal. “Zakaj noče, da vem, kje se nahaja?” Ko mu je tovariš tedaj naznanil o odhodu vlade, je sam rekel: “Naj bolje je tako. Tudi jaz grem jutri, če morem.”

Zakaj bi ostal v Parizu? Družina je šla, oče tudi, ki pa še povedal ni, kam gre. Zdaj ga še Margaretin beg pusti čisto samega.

Naletel je na nekega prijatelja, precej starejšega od njega, ki ga je poznal iz sabljarske šole. Prvič v vojni dobi sta se srečala. Začela sta premišlati, koliko tovarišev je na vojni. Starejši je vse vedel: Oni je bil ranjen v Loreni in leži v bolnišnici na jugu. Drugega so ubili v Vozgezih. Tretji je izginil v Charleroi. Tako sta se jih spominjala. Drugi so še živi in pridno delajo. Tujezemci, Poljaki, Angleži in Južni Američani, ki so pripadali v klub, so se vpisali kot prostovoljci. Klub je lahko ponosen na nje. Desnoyers se je obrnil proč, kakor da ne mara videti oči svojega prijatelja in njegovih vprašanj. Zakaj on ni šel, da brani deželo, v kateri živi?

“Jutri grem jaz,” je ponovil Julij potr. Toda on je šel na jug, kakor vsi drugi, ki so bežali od vojne. Argensola mu je preskrbel listek za potovanje v Bordaux. Denarna vrednost je narastla in petdeset frankov, pravilno obrnjenih je lepo učinkovalo, da je dobil, kar je hotel.

“Samo za danes je listek dober,” je dejal

Španec. “Ponoči gre vlak.” Pakiranje ni bilo težko, kajti vlaki niso dopustili s potniki druge prtljage kakor ročne kovčege. Argensola ni sprejel vabila, da gre z njim. Ostanem, kakor ostane general Gallieni, ki bo branil Pariz. “Naj kar pridejo,” je dejal. “Dobili me bodo na mojem mestu.”

Negovo mesto je bila delavnica, v kateri se je založil z živili in pijačo. Kakorhitro Julij odide pa je nameraval uvesti k sebi neke ženske prijateljice, ki jih je videl hoditi po cesti, pripravljene sprejeti kosilo kjerkoli. Nevarnost često zbliža ljudi in jih tako preskrbi z novo privlačnostjo in zabavo. Spomnil se je jetnikov za dobe terorja v Parizu, ko so čakali na giljotino. Izpraznimo kupo življenja, predno umrjemo. Tako se je namenil veseljačiti se sam s svojimi prijateljicami v delavnici.

Desnoyers se je vozil z Orsajske postaje v prvem razredu. Čudil se je lepemu redu. Na postaji Austerlitz je vendar naskočil vlak cel val človeštva. Vrata so se kar udala in ljudi in otroke so metali kar skozi okna v vozove. V prostoru za osem ljudi se jih je nastanilo petnajst, hodniki so bili natlačeni. Vse razredne razlike so šle. Vaščani so drveli v boljše vozove, v upanju, da bo tam manj natlačeno.

Vendar je vse šlo še nekam uljudno. “V vojnem času vojne mere,” so rekali, ko so se opročali. Vsakdo se je tiščal k sosedu, da napravi par palcev več prostora za drugega. Počasi je Desnoyers izgubil vso ugodnost prvo došleca. Smilili so se mu ljudje, ki so čakali na vlak od zgodnjega jutra pa do večera. Ženske so stokale od utrujenosti in stoječe na hodnikih z zavistjo gledale one s sedeži. Otroci so vekali kot lačna jagnjeta, Julij je končno prepustil svoj prostor drugim in delil tudi svoja živila, ki mu jih je Argensola skrbno pripravil. Na nobeni postajski restavraciji ni bilo moč dobiti hrane.

Mladi Desnoyers je prebil noč na vozovem hodniku; sedeč na kovčegu je opazoval mirno spanje utrujenih sopotnikov. Bila pa je težka noč sunkov, vzklikov, zastojev in smrčanja. Na vsaki postaji je zapela trobenta, kakor da je sovražnik čisto blizu. Vojaški vlaki pa so prihajali z juga. Moštvo je bilo veselo razpoloženo, kakor da komaj čaka, kdaj dospe na bojišče. Sioneč pri oknu voza, je Julij poslušal razgovore med moštvom stoječega vlaka, iz katerega je vel duh po ljudeh in mulah. Vsi so bili trdno uverjeni vase. “Naj jih bo teh ‘cmokarjev’ (Nemcev) kolikor hoče, naj imajo še tako velike kanone, mi se jih ne bojimo. Kar z bajoneti gremo nad nje, da bodo bežali kot zajci.”

Na postaji v Bordeaux so se mešali civilisti in vojaki. Trobente so zvale vojake skupaj.

Veliko jih je bilo čisto temnih, Afrikancev v pisanih oblačilih.

Julij je videl vlak z ranjenci iz Flandrije in Lorene. Ponošene in umazane uniforme so se še bolj izražale v belih obvezah. Vsak bi se rad nasmehnil, a ustrnice so bile trpke in oči mrzličave. Iztegali so roke, da sprejmejo sadje, katerega so jim nudili ženske.

Štiri dni je razburjeni ljubimec živel v Bordeauxu, ki je nenadoma postalo glavno mesto. Hoteli so bili prenapolnjeni, celo dostojanstveniki so se morali zadovoljiti s sobami za služinčad. Ni ga bilo praznega sedeža po kavarnah. Vlada se je nastanila po raznih uradih, šolah in muzejih, dve gledališči sta se spremenili za bodoči senat in nižjo zbornico.

Vse Julijevo poizvedovanje je bilo zaman. Vsakdo se je brigal le zase in za vojno. Končno je od neke nekdanje učenke iz svojega tanga izvedel, da je mlada madana Laurier mogoče kje v bližini — mogoče v Biarritz. — Julij ni potreboval več, da nadaljuje svojo pot. V Biarritz!

Prva oseba, ki jo je naletel, je bila Šiši. Kraj ji ni dopadel radi Špancev, ki so bili tam. "Največ pa je cmokarjev, s katerimi se ves čas prepiram. Nato se je sestal z materjo, ki ga je objela vsa v solzah. Tudi teto Eleno je dobil.

Ta je na dolgo in široko znala govoriti o propadanju Francije. Vsak čas lahko pričakujejo vesti, da kajzer prikoraka v Pariz. Tudi poslušali so jo in se ogreli za njeno pripovedovanje, da so sami začeli občudovati Nemčijo, kjer še nikoli niso bili ali katero so poznali samo iz filmov. Govorili so o dogodkih kakor da se menijo o bikoborbi. "Z Nemčijo se ni igrati. Ta zna popasti kot zver!" Tako da so končno že krutosti začeli občudovati. Šiši pa je protestirala. Zakaj so le prišli na Špansko, da tu slušajo zabavljatije čez svojo deželo. Ali to smatrajo za lepo vedenje?

Julij ni prišel v Biarritz, da tu živi s svojo družino. Že dan svojega prihoda, je od daleč videl Margaretino mater. Sama je bila. Izvedel je, da njena hči živi v Pau, kjer kot bolniška strežnica oskrbuje ranjenega člana družine. "Svojega brata . . . najbrž!" je mislil Julij. Podal se je torej na pot v Pau.

Obiskovanje po bolnišnicah je bilo brez uspeha. Nihče menda ni poznal Margarete. Vlak krvavečih ranjencev je prispel vsaki dan, ampak njenega brata ni bilo med njimi. Neka usmiljenka se ga je ustregla in mu svetovala, kam naj se obrne. V Lurd naj gre. Mnogo ranjencev je tam in veliko postrežnic. Tako je Desnoyers takoj vzal najbližjo zvezo v Lurd.

(Dalje prihodnjič.)

**Če želite vestno, pošteno
in dobro mestno upravo,**

GLASUJTE ZA DEMOKRATIČNE KANDIDATE



Za župana

✕ **A. J. CERMAK**

Za City Clerka

✕ **PETER J. BRADY**

Za blagajničarja

✕ **EDWARD J. KAINDL**

Za mestnega sodnika

✕ **A. M. SMIETANKA**

Dan volitev: Torek, 7. aprila 1931

The JUGOSLAV Club

Chicago, Illinois

A Club for the cultural, social, and economic advancement of the Yugoslav in America.

BOARD OF DIRECTORS

EXECUTIVE:

President:

Dr. John F. Ruzic, 3046 Wentworth Avenue,
Phone Victory 2284

Vice-Presidents:

Bozidar Martinovic,, 1710 Broadway,
Gary, Ind.

Dr. Frank Paulich,
2123-5 South 52nd Avenue, Cicero, Ill.

Secretary:

Mr. Poupitch, 1201 Wrightwood Ave.

Associate Secretaries

Ougljesa Poupitch, 1210 Wrightwood Avenue
Drago Grkinic, 95th & Commercial Ave.

Filip Vukelic, 1717 South Loomis Ave.

Treasurer

M. M. Marasovic, 1512 East 61st Street

MEMBERS OF THE BOARD:

Zlatko Kerhin, c. of Gary Heat and Light Co.,
Gary, Ind.

Aleksander Mandusic, 4350 South Ashland Ave.

Frank Vidmar, 1242 South 55th Ct., Cicero, Ill.

Theo. B. Voyvodich, 545 Wellington Avenue

Auditors:

Paddy Barich, 7145 South Talman Avenue

Matthew Stipceovich, 6229 S. Stewart Ave.

Frank Burnjas, 840 North Michigan Blvd.

MEETINGS OF THE BOARD OF DIRECTORS
HELD EVERY FIRST WEDNESDAY OF THE
MONTH AT THE HOTEL MORRISON,
CHICAGO.

MEETINGS OF THE GENERAL MEMBERSHIP
HELD MONTHLY, DATE AND PLACE
ARRANGED BY THE BOARD OF DIRECTORS.

The last meeting of the Yugoslav Club and the Ladies Auxilliary was such a successful affair that I thought we should let the members who did not attend and the Yugoslavs who expect to join, know what good times they are missing.

The meeting opened about 8:30 and the discussion was mostly on the dinner dance we will have on Sunday, May 3rd, 1931 at the Cameo Room in the Morrison Hotel; also about the possibility of broadcasting a Yugoslav program over the Tribune Station.

While I am about it, let us talk about the dinner dance and why you all should attend. We expect to have a very prominent man as our guest and a short program, which will be good enough and short enough to satisfy everyone, after which there will be dancing, and dancing to music that will be music. Now, a little more about last Wednesday, we met in Parlor D and for our entertainment the four Popovich

brothers of South Chicago gave us a program that was excellent and on behalf of the Club I want to again thank them for their splendid efforts to entertain and at this time I want to thank all those whose help at previous meetings made them so pleasant and successful.

To the members of the Club who have not attended recently let me say that the purpose of the Club is the same now as it was then. If you believed in it then and if you still believe the aim of the Club as good come to our meeting and help us carry on our program.

In conclusion let me ask you not to make any other arrangements for May 3rd and may I ask all friends of the Yugoslav Club to attend if fat all possible. You can get your tickets from members or from our Secretary, Mr. Poupitch, 1201 Wrightwood Ave., Chicago, Ill.

I almost neglected to mention that one of the pleasant surprises last Wednesday was the attendance of Dr. Rusic.. He received a fine reception and was pleasantly surprised at the size of the crowd and he promised to attend regularly. If you miss the next meeting you will be missing something good so please be there.

George J. Vucetich.

CONGRATULATIONS TO THE FIRST ANNIVERSARY

For a long time we were in need of an organization of Yugoslavs that would stand above the silly and cheap politics practiced in a dozen of our colonies in Greater Chicago. Over one hundred thousand of Yugoslavs, most of them American citizens, of Chicago area, are almost unknown to the American public. Without any representation in civic affairs of this great American city, they are easy prey to political job hunters losing every opportunity for advancement. The educated individuals of our younger generation have to struggle for existence; there is no field for them. They are almost afraid to state their ancestors; for they do not want to subject themselves to the long established American opinion about the dreadfully low civilization of the Balkans. American public has never had a chance to learn about our nation; for our so-called leaders were too busy — and we still hear a pronunciation of Yugoslavia that sounds like jungle—Slavia.

To end this chaos, men having in mind the interest of our nationality came together and planned the establishment of a club gathering within it the intellectuals of our nationality, especially those of Chicago area, in order to establish a center from which our unity could be propagated and Yugoslavs presented to the American public as an advanced, civilized nation.

The Yugoslav Club came into existence. It

has the record of a strong, steadily growing organization, with a constitution worthy to be a guide to every American citizen of Yugoslav descent. In one year of its existence the record of accomplishment is the very finest example what such an organization can attain. The protest mass meeting sponsored by the Club against the barbaric acts of fascist regime against our nationals in Trieste raised a series of other protests all over the United States. The fascist oppression of Yugoslav was condemned in American universities and even by United States senators. Yugoslavs' Club's call for a gigantic national unity celebration last December was answered by one of the largest assemblies of Yugoslavs ever gathered in Chicago. And some exclusive Club's activities, such as Gary picnic, will never be forgotten.

The recently organized Ladies' Auxiliary gave the Club a touch of "charmante". Monthly membership meetings became a gala event for Yugoslavs in Chicago. Our ladies have a wonderful talent for social activities. Such beauties! (Bernard Shaw was right in describing the fair sex of Yugoslavia, saying that it is a country where every young lady is a movie actress.) Our nation prizes these hardly comparable gems, masterpieces of creation, and we must admit that Zeus must have had difficulty in blending such a variation of colors into priceless beauties and properly balanced two lbs of flesh that rules the world.

May I extend my congratulations to all members. You are doing wonderful work toward our national unity and advancement. Your stimulus has been felt especially in Chicago and I am confident that your future work will meet with less and less obstacles.—F. P.

NOVE POSTAVE ZA DELA VSTVO

Amerika je zelo počasna v sprejemanju postav, ki varujejo delavske interese. Veliko je zakonov, kateri varujejo trgovino in industrijo, za kmetovalce jih je malo, a za delavce še manj. Tak je pač sistem v kapitalistični deželi, kjer se interes posameznika smatra ceno in upošteva višje kot interes celote. Visoke carine, katere imajo Združene države, so bile uvedene zato, da se varujejo interesi kapitalistov, podjetnikov. Pokojni LaFollette se je magnatom najbolj zameril zato, kjer je vedno hotel znižati carine, in istotako se je zameril s svojo teorijo, ki sicer ni bila socialistična, ampak pravičnejša od tega, kar se danes dogaja, namreč, da

v Ameriki vsak pograbi, kolikor more, delavstvo pa, ki nima moči, pride zadanje na vrsto.

To je tudi vzrok, da se zakoni, ki bi ameriško delavstvo varovali, tako počasi sprejemajo. Vendar se počasi izboljšuje. To je potrebno za podjetnike same, ki gotovo bolje uspevajo, ako imajo zdravo, zadovoljno in zanesljivo delavstvo.

Iz tega razloga so bili lansko leto po desetih državah sprejeti zakoni za delavstvo. Tako poroča delavski department iz Washingtona. Enako je zvezni kongres na drugem in tretjem zborovanju 71. zasedanja sprejel nekatere postave za varstvo delavstva. Zvezne postave so se tikale največ odškodninskega zakona, kateri bo v bodoče podjetnike bolj vezal, da morajo plačati odškodnine poškodovanim delavcem.

Nov zakon države New Jersey določa, da se delavec, ko vpraša za delo, ne sme zavrtni radi tega, ako je nad 40 let star. Le za delavce, ki nastopijo delo, ko so nad 40 let stari, podjetniki niso neobvezani plačati odškodnin.

Država Kentucky je sprejela zakon glede najemanja delavcev in posredovalnic. Nobena posredovalnica za dobavo dela ne sme računati več kakor \$25. Enako morajo posredovalnice vedno točno popisati, kakšno delo imajo na razpolago. To je zakon proti stavkokaštvu. Če je stavka, morajo posredovalnice nezaposlenim to povedati, ko jih najemajo.

Država New York je sprejela postave zaradi znanstvenega preučevanja delavskih posredovalnih uradov. Država Mississippi je uvedla zavarovanje za vse svoje delavce in uslužbence. V Louisiani so določili delavne ure, ki ne smejo znašati več kakor 9 ur na dan. Istotako je država New York uvedla, da se od delavk ob sobotah ne sme zahtevati, da delajo več kot pol dneva.

Več držav je sprejelo zakone, da mora v vsaki tovarni biti zaposlen zdravnik in ranocelnik. Država Rhode Island, kjer so velike pekarnice, je sprejela zakone radi nadzorovanja dela v pečenju kruha. Nekatere države so sprejele zakone za odpravo industrijalnega dela izvršenega na domu. To se tiče zlasti delavk, ki prinašajo ročna in šivalna dela iz tovarnih domov, da tako garajo cele noči. New Jersey tako delo sedaj strogo prepoveduje, kazen je določena za tovarnarje, ki oddajajo delo domov.

Po vzhodnih državah je sprejetih več postav za varstvo železničarskih delavcev in električarjev.

Več držav je sprejelo resolucije, na podlagi katerih razne komisije skušajo priti v okom brezposelnosti. Zvezna vlada ni v tem oziru sprejela nobene postave.

BRIVNICA

I. B. DABICH

Striženje las za gospode, gospe in otroke je naša posebnost.
Delavne ure med tednom od 8:00 dop. do 7:00 zvečer, ob sobotah od 8:00 dop. do 9:00 zvečer.
2513 S. Crawford Avenue Chicago, Illinois

Telefon Lyons 7091

PARADISE GARDEN

CHICKEN, STEAKS AND SEA FOODS

Prostore za piknike v najem

703 W. PERSHING ROAD
39th Street

JOHN HLAD, lastnik

LYONS, ILL.

DOMAČA ZABAVA

priredi

Jugoslovanska Prosvetna Zadruga Svoboda

v soboto zvečer, dne 23. maja 1931

V BERGEROVI DVORANI,
2653 S. Lawndale Ave.

DR. JOHN J. ZAVERTNIK

PHYSICIAN AND SURGEON

Office hours at 3724 W. 26th Street

Tel. Crawford 2212—1.30—3.30—6.30—8.30
Daily, Except Wed. and Sun. Only by Appointment

At Hlavaty's Drug Store—Phone Crawford 8440
1858 W. 22nd Street

4.30—6:00 P. M. Daily—Except Wed. and Sun.
Only by appointment.

Residence Tel. Crawford 8440.

Priporočajte in naročite si
"SVOBODO"

Phone: Lawndale 0671

A. and C. GRUBBE

POGREBNI ZAVOD

Vse udobnosti. Ženska pomočnica. Pogrebniška kapela prosto.

4230 West 26th Street

Chicago

KO PRIDETE V CHICAGO,
SE OGLASITE PRI NAS.

HOTEL BERGER

DOMAČA KUHINJA IN SPALNE
SOBE NA RAZPOLAGO.

2653 So. Lawndale Avenue

Phone: Crawford 4290

Tel. Lawndale 3299

MARES BAKING CO.

domača pekarija.

2706 S. Lawndale Ave

Chicago

POGREBNI ZAVOD



LOUIS M. PTAK



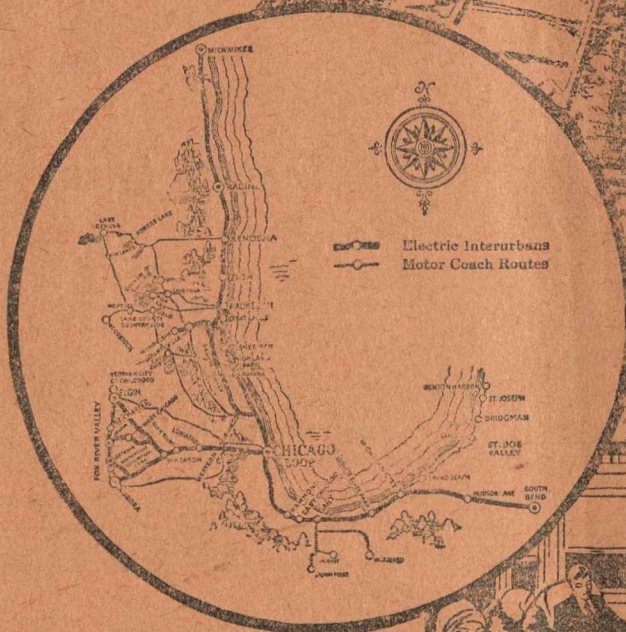
PERU, ILL.

Phone 172

POGOSTI

udobni vlaki vozijo skozi ves dan do poznega večera. V lepem ali slabem vremenu, vozite se varno in udobno ter dospete na cilj vedno ob pravem času z električno.

*Vozite se 70
milj na uro*



**DOSPELI BOSTE
HITREJŠE PO ELEK-
TRIČNI ŽELEZNICI!**

Za vožnji red, cene in druge informacije na vseh treh progah pokličite RANDOLPH 8200

CHICAGO SOUTH SHORE
& SOUTH BEND RAILROAD

CHICAGO NORTH SHORE
& MILWAUKEE RAILROAD

CHICAGO AURORA &
ELGIN RAILROAD
(The Sunset Lines
ZAPAD

VZHOD

SEVER

**SOUTH SHORE
LINE**

**NORTH SHORE
LINE**

**CHICAGO
AURORA AND ELGIN
RAILROAD**